

A Horthy-kor bestiális hétköznapijai

2013 január 04. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Brutális gyilkosságok, fifikás csalók és politikai áthallások: régen se ment ez másként. Ami kicsit mégis más Kondor Vilmos legújabb, ezúttal rövidebb elbeszéléseit tartalmazó kötetében, az a történelmi mili?, és a f?h?s,{...}

{...}akit már szívükbe zárhattak a magyar krimirajongók: Gordon Zsigmond, az igazságot megszállottan kutató

b?nügyi újságíró.

Amennyire hiányoztak az utóbbi száz évben a jó magyar krimik, olyannyira büszkék lehetünk vagy lehetnénk a két világháború közötti zsurnaliszták teljesítményére, akik fáradhatatlanul talpaltak a b?nügyek nyomában Budapesten. Ezek az újságírók – például Tábori Kornél, vagy az egyszemélyes lap, a Pesti Futár alapítója, Nádás Sándor, nem is beszélve Tarján Vilmosról, aki felhagyva a szakmával a New York kávéház tulajdonosa lett – fel is t?nnek Kondor rövidebb írásokat tartalmazó legújabb kötetének lapjain. Bel?lük (is) teremtette meg Gordont, aki egyszerre mozog otthonosan a magyar f?város b?nnel szennyezett mélyrétegeiben, valamint amerikai kitér?jéb?l fakadóan gond nélkül eligazodik a nemzetközi politika viszonyai között.

Öt regényben bukkant fel eddig a szűkszavú, bokszrajongó és sármos bűnügyi oknyomozó alakja, és ez a cinikus magyar újságíró lelkiismeretesen végig is nyomozta a magyar történelem két igencsak súlyos évtizedét 1936 és 1956 között. A Gömbös Gyula halálával induló és a forradalom leverése idején véget érő sorozat nemcsak itthon irányította rá a figyelmet erre a szórakoztató műfajra, hanem a fordításoknak köszönhetően külföldre is elvitte az éledező magyar krimi jó hírét. Hogy mégis mennyi minden maradt még ebben a figurában, és hogy mennyire kiérleltté vált Kondor stílusa, azt ez a ráadáskötet fényesen bizonyítja. A Magda, a bestiális Népszínház utcai mindenestül címet elbeszélés gyűjtemény szinte esszenciája annak, amiért Gordon kalandjait megszerették az olvasók, és nem melleleg a kritikusok többsége is. A könnyed kézzel útjukra indított bűnesetek egytől egyig képesek megragadni és fenntartani az olvasói figyelmet. Kapunk bírósági drámát, ahol egy túlbuzgó ügyvéd próbálja magára felhívni a figyelmet, párharca a bíróval pedig nemcsak a jogértelmezés körül zajlik, hanem egyúttal politikai-világnézeti pengeváltás is. Ebben az írásban megismerhetjük a „cselédmizéria” jelenségét is, mondhatni az Édes Anna egyfajta ponyvaváltozata pereg majdhogynem a szemünk előtt, ahogy megismerjük a gazdáját brutálisan legyilkoló Magda kiábrándító sorsát.

Van még a könyvben lendületesen megírt pillanatkép abból az időszakból, amikor hűsünk még Amerikában ismerkedett a szakmával, ottani kalandján keresztül a magyar emigráns lét kálváriája is kibomlik a szem előtt. Egy másik írásban brutális rablógyilkosság fantomjai másznak elő a múltból, és Gordon ismét nem nyugszik, amíg be nem bizonyítja: akiket el akarnak ítélni, azok lehet, hogy elvetemült gazfickók, csak éppen ebben a konkrét ügyben nem?k a hunyók; a bizonyítékot egy autista kintornás fiú segítségével sikerül előtárni. Az utolsó írásban egy látszólagos öngyilkosság szolgál kellő meglepetéssel, és a látszat, mint oly sokszor, ezúttal is csal.

Budapest sohasem alszik

Forrás: Fortepan

Szóval remek sztorik sorjáznak a könyvben, ám a lényeg nem is a történetekben van, hanem abban, ahogy Kondor mesél: a két háború közötti Budapest a szemünk előtt telik meg élettel, ízzel és szagokkal. Számtalan alkalommal csillan meg a szikár elbeszélésekben Rejtő humora. Csak egy példa:

Nem Gordon volt az egyetlen a tárgyalóteremben, aki tudta, hogy dr. Ábrahám Lajos indiszpozíciójának oka rendszerint a Kék Egérben volt keresendő, ugyanis a derék ügyvéd vagy a Tisztikaszinóban kártyázott, vagy az ominózus terézvárosi bárban csapta a szelet a Berlinbe?l érkezett táncos- és énekesnőknek, valamint a kettő között a cigarettárus lánynak, a Horpadt Manyinak, aki nem befelé, hanem kifelé volt horpadt, és hatalmas keblei Ábrahám házassága előtt (és mellett) több frigynek jelentettek halálos döfést.

A kötetben remek karakterek, emlékezetes mellékszereplők színesítik a filmszerűen pergő cselekmények folyását, egyébként a korabeli filmekre is vannak utalások, ahogy azt már Kondornál megszokhattuk. A szerző felkészültsége ezúttal is lefegyverző, látszik, hogy alapos mélyfúrást végzett nem csak a „Nagy Történelem” eseményhalmában, hanem hatalmas ismeretanyag birtokába jutott a hétköznapi történelem apró, ám annál meghatározóbb mozaikdarabkái iránt is.

Néha elég pár mondat, hogy bepillantást nyerjünk a kor rendkívül színes éjszakai életébe, ahol a Margitsziget egyik pavilonjában a fekete Eddie South és zenekara játszik, a mulatózók között többen Molnár Ferencet vélik látni, néhányan meg Szép Ernőt keresik. Az olvasó mindeközben ízelítőt kap a korszak bohém örömtanyáinak működéséből is, éppúgy, mint a rossz hírű környékek hangulatából. És amit szintén kiválóan ad vissza a Kondor: a mindennapi történéseket körbefolyó, mindenhova beszivárgó rossz közérzet térnyerését, ami szoros viszonyban áll a napi politikai történésekkel.

A korábbi regények rajongói számára külön örömet nyújthat a mindenféle utalások tetten érése – olyan ismerős nevek bukkannak fel, mint a züllött kommunista és aktfotós Skublics Izsó –, ráadásul ismét kiderül több minden a fűhűs múltjáról, szerelmi életéről is és szokásairól, például megtudhatjuk, hogy kedvenc újságírónk valamiért idegenkedik a göndör hajú emberektől. Gordon hiányozni fog.

(Kondor Vilmos: *Magda, a bestiális Népszínház utcai mindenese*. Agave Könyvek, 2012, 212 oldal, 2980 Ft)

mno.hu - Szathmáry István Pál

Ajánló

